

9
כש

ert ez
adós!
gyváradi
sigoruan
t.

Z Claj

és

ii

eresen és
a száiban
félelmetes
yamatokat
k el, ha
bennünket
ndentispos
gtöbbnyire
i. Fontos
gkremmel
delmesebb
r. Az Odol
ODOL-lal
ismerettel
zájápolást.

arak!

260 lej

350 lej

RIED

zá-

nd 10 sz.

Reg kiadó nyomda
3181 St. Baron utca) 10
Disz. ztőség

ROMANIA

szemlék kizárólag a
szakszövetségben cím-
szedés. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre	—	850
Félévre	—	460
Negyedévre	—	240
Egy hónapra	—	85
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 4 lei		
Bukarestben	—	5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra	—	ek 35.—
Egy szám	—	1.50

25 november 5 Csütörtök

Csaj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 253 szám

5686. Marchesvan 18

Kitört a bécsi péksztrájk

Bécs, november 4. A fővárosi péksegédek hetek óta a legélesebb bérmozgalmat folytatják főnökeik ellen. A péksegédek egyesülete tizenkét-százalék fizetésjavítást követel, a főnökök azonban kijelentették, nincsenek abban a helyzetben, hogy ezt a javítást, anélkül, hogy a kenyérrakát is egyidejűleg felemeljék, megadják. Minthogy a kormány a kenyérrak emelését nem engedi meg és ennek következtében a péktulajdonosai sem hajlandók segédek kérését teljesíteni, a helyzet annyira elmérgesedett, hogy most már minden pillanatban várják a sztrájk kitörését. A tárgyalások a főnökegyesület és a segédek között tegnap este végleg megszakadtak. A főváros lakossága a legnagyobb aggodalommal tekint a készülő sztrájk elé. Ma délelőtt valóságosan megrohanták a lisztüzleteket, hogy legalább az otthoni kenyérellátást biztosítsák. Ha intervenció nem történik, a sztrájk az éjszaka kitör és ma már Bécs egyetlen péküzletében sem lehet majd kenyeret kapni.

Bécs, november 4. A péksztrájk ma éjjel tizenkét órakor kitört. Reggel már hatszáznyolcvan péküzlet maradt zárva. Eddig hatezer munkás sztrájkol. A kenyérral valóságos zugtörzsdzés folyik és egy-egy cipőért tizenkét ezer koronát is elérnek. A készletek azonban ma estig feltétlenül elfogynak. A fővárosinség előtt áll. A lakosság elkeseredése elérte tetőpontját. Minden pillanatban várják a kormány közbelépését.

Stresemann rádió-beszéde a Locarno konferencia eredményeiről

Berlin, november 4. A locarnoi konferencia eredményeiről Stresemann tegnap rádióbeszédébe hatalmas beszédet mondott. A beszédet egész Németországban és a külföldön is rendkívül szenzációsan találták, amennyiben Stresemann beszédében megállapította, hogy Locarnóban új kurzust határoztak el. Poincaré és egész iskolájának kudarca nyilvánvaló ma már — mondotta Stresemann. Versailles háborus szellemének el kell tűnnie, hogy helyébe a megértés horszaka jöjjön. Európa államférfiainak olyan megoldásokat kell találniuk, amelyek alkalmasak arra, hogy a mai gyűlölködés helyett a békés együttműködés, a nemzetek megértése következék el.

Elmaradt a bécsi hivatalnoksztrájk

Bécs, november 4. A kormány, huszonnégyórás permanens tanácskozás után, megegyezett az állami hivatalnokokkal. A harminczszázalékos fizetésjavítás helyett huszonnyolcszázalékos fizetésjavítás megadta. A békeajánlat, hir szerint, ugyanazokat a feltételeket tartalmazza, amelyeket Abd el Krim az előbbi békeajánlataiban felsorolt.

Abd el Krim békeajánlatot tett

London, november 4. A „Daily Express” párisi tudósítója jelenti, hogy Vincent Shean angol haditudósító Abd el Krim békeajánlatával Rabatba érkezett és jelentkezett a francia hadseregparancsnokságnál. A békeajánlat, hir szerint, ugyanazokat a feltételeket tartalmazza, amelyeket Abd el Krim az előbbi békeajánlataiban felsorolt.

Elkobozták a „Népszava”-t

Budapest, november 4. A „Népszava” mai számát, amely Vanczák János felelős szerkesztő fogházbüntetésének megkezdése alkalmából martirnak tünteti fel, elkobozták. Az elkobozás az ügyészség rendeletére történt.

Jövő héten lesz az egyesült ellenzék első vezetőségi ülése

Bukarest, nov. 4. Az egyesült ellenzéki pártok közös vezérő-bizottsága a jövő héten tartja első ülését. Jorga, Mihalache, Maniu és Stere együttes megbeszélése elé ellenzéki körökben feszült várakozással tekintenek.

A hatodik konferencia előtt

Irta Marton Ernő

— Első cikk —

Rövid néhány nap mulva hatodszor fognak összeülni országárszünk nemzeti alapon álló zsidóságának választott követei, hogy számvetést csináljanak az elmúlt konferenciái év eredményéről, vagy eredménytelenségéről és az ezekből fakadó tanulságok alapján lefektessék a következő év munkaprogramját. A marosvásárhelyi konferencia iránt megnyilvánuló nagy érdeklődésből arra lehet következtetni, hogy az erdélyi cionisták idei parlamentje mozgalmas lefolyású lesz. Ugy a Zsidó Nemzeti Szövetség központjában, mint a legtöbb helyi-csoportban bizonyos feszültség, sőt elégedetlenség észlelhető, amely a konferencia során kétségtelenül nyílt formában is kifejezésre fog jutni. A konferencia vezetőségének gondoskodni kell róla, hogy minden felgyülemlett panasz és elégedetlenség az objektív és egészséges kritika keretei között nyerjen levezetést s hogy a konferencia komolyságának és méltóságának megóvása mellett szabad megvitatás tárgyát képezhessék mindazon hiányosságok, amelyek a Szövetség múlt évi működésére bémítológ hatottak. Am a panasz és kritika csak az egyik, még pedig kisebbik részét képezheti a konferencia feladatainak. A tanácskozások számára rendelkezésre álló idő oly szűkre szabott, hogy a konferencia sulypontjának a jövőre irányuló pozitív munkán kell nyugodnia.

Az erdélyi zsidóság életébe vágó problémák egész légiója várja a megoldást ettől a konferenciától. E problémakomplexum két főcsoportra oszlik: a szorosan vett cionista és Palesztina-kérdésekre és az erdélyi zsidóság belpolitikai problémáira. Mindkét irányban egyforma alaposággal és céltudatossággal kell a konferenciának dolgoznia, mert csak ily módon lehet méltó arra a nagy bizalomra, amellyel az erdélyi zsidóság nagy tömegei tekintenek feléje.

Ami a cionista szempontot illeti, elérkezett az ideje, hogy az erdélyi zsidóság is hallassa végre szavát azokban a nagy és összefogó kérdésekben, amelyek a cionista világ-szervezet egyetemességét foglalkoztatják. Eddigi konferenciáinkon csak igen kevés szerep jutott az általános cionista politikának, ami talán azzal volt magyarázható, hogy az erdélyi mozgalom még fiatalnak tartotta magát ahhoz, hogy beleszóljon a cionista világpolitika kérdéseibe. Ennek megvolt az a hátrányos következménye, hogy egyrészt az erdélyi zsidóságban nem alakult ki egy egységes álláspont ezekben a kérdésekben, másrészt nem kapcsolódott bele olyan intenzíven a világszervezet vérkeringésébe, amint azt a szervezet egysége megkövetelte volna. Ez a konferencia alkalmul kell szolgáljon arra, hogy az erdélyi zsidóság kifejtse a maga álláspontját azokban a határkérdésekben, amelyek a palesztinai országépítés és a cionista politika tekintetében már évek óta oly heves vita tárgyát képezik. Hallatnia kell véleményét a Jewish Agencyről, a kolonizáció módszereiről, az executive politikájáról stb. és igyekeznie kell a maga teljes sulyával hozzájárulni e kérdéseknek egy elvi, mint gyakorlati megoldásához. És ugyancsak a konferencia feladatát képezi, gondoskodni arról, hogy a bécsi világkongresszus határozatai országárszünk területén is teljes egészében végrehajtsanak.

A cionista világszervezet kérdései mellett felsorakoznak az erdélyi cionizmus belső problémái. Így mindenekelött fel fog vetődni a vezetőség kérdése. A kisintézőbizottság eddigi formájában nem tudott mindenben megfelelő hivatásának, egyrészt nem eléggé gondos személyi

összetétele, másrészt nehézkes működési rendje miatt. Ebben a tekintetben egészséges reformokra lesz szükség, amint hogy reformálni kell a Szövetség központi irodájának egész adminisztrációját is. Bár az adminisztráció terén az utolsó hetekben jelentős javulás történt, de még távolról sem olyan mértékben, hogy annak működését kifogástalannak lehetne mondani. Ugyanez a helyzet a körzeti központoknál és a helyicsoportoknál is. Az adminisztráció és propaganda hiányossága két okra vezethető vissza: egyrészt nem volt meg a megfelelő élénk kontaktus a központi vezetőség és a helyicsoportok között, másrészt a központnak nem állottak rendelkezésére azok az anyagi eszközök, amelyek egy egészséges adminisztráció fentartásához mulhatatlanul szükségesek. A pontos adminisztráció és a pénztelenség az erdélyi mozgalomnak ugyszólván circulus vitiosusává lett, amelyből évek óta nem tud kijutni. Ha egészséges szervezeti életet akarunk teremteni, akkor a konferenciának erőlyes gesztussal kell kettévágnia ezt a gordiusi csomót, mert minden szervezeti és politikai életnek az alfája az, hogy pénzügyileg kellőképpen legyen megalapozva. Ha ezt a kérdést nem fogja megoldani a konferencia, ugy kárba vész minden munkája, mert mindent, amit épít, homokra épít.

Az erdélyi cionista mozgalom elérkezett a fejlődésnek ama fokához, amikor már ugy az országos, mint a körzeti központokban egy jól képzett, odaadó cionista tisztviselői karra van szüksége, amely hivatásosan intézze a zsidóság sokágu problémáit. Csak egy ilyen lelkes gárda segítségével lehet majd kiépíteni azt az egészséges, harcoss szervezetet, amelyre minden küzdő népkisebbségnek szüksége van. Az utóbbi években sokszor képezte vita tárgyát az erdélyi cionisták között a különböző palesztinai alapok és a szövetségnek egymáshoz való viszonya. Nem egy helyen valóságosan anarchisztikus jelenségek voltak észlelhetők ebben a tekintetben. Mind-ezeket az anomáliákat csakis a fegyelmezett és erős cionista szervezet szüntetheti meg, amely a dolog természeténél fogva minden Palesztinával foglalkozó intézménynek lefőbb fórumát kell, hogy képezze.

A szövetség feladatkörének egyik legelhangyaltabb ága az utóbbi években a kultur-munka volt. Kulturmunka ugyszólván kizárólag az ifjusági szervezetekben folyt és ott is meglehetősen rendszertelenül. Ennek egyik következménye például az, hogy cionista vezetőemberekben az utóbbi évek során alig könyvelhettünk el valami gyarapodást. A szövetség nem nyújtotta a reá hallgató tömegeknek és ami még fontosabb, a zsidó intellektuelleknek azt a szellemi és kulturális értéktöbbletet, amelyet joggal elvárhattak tőle. Nem lépett fel kezdeményező és ösztönző hatással a zsidó irodalmi és tudományos élet terén és nem segítette elő kellő mértékben a nyelvi átrétegződést sem. A konferencia kiinduló pontját kell, hogy képezze egy egységes zsidó kultur-program megvalósításának, amelynek első állomása nem lehet más, mint az intenzív hebraizálás, vándortanítók, héber óvodák, népszerű előadások, stb. segítségével. Ezt annál sürgetőbben kell megtennie, mert az Erdélyből Palesztinába vándorló zsidók már eddig is keservesen tapasztalták, milyen nagy hátrányukra van az, hogy a héber nyelv teljes ismerete nélkül indulnak el Palesztinába új egzisztenciát teremteni.

A konferencia egyéb problémáival legközelebbi cikkeimben fogok foglalkozni.

Hitler könyvet írt . . .

Adolf Hitler, a kampószereszt mozgalom megindítója és elszánt harcosa, a fogságban memoárokat írt. Ezeket ismerteti és méltatja Stefan Grossmann, a nagynevű német író és érdekesen rajzolja meg a fajvédő vezér jellemét.

Aki két évvel azelőtt Münchenben járt, tudhatta, hogy ez a szép és egykor szeretetreméltó város mámoros volt, hogy ne mondjam berugott egy fiatalember egyéniségétől. Máról holnapra sikerült a felsőausztriai ifjunak hatalmas bajor pártot megszerveznie, miniszterek reszkettek tőle, a rendőrfőnök barátja lett és az utcákon hemzsegték azok az ifjak, akik uniformisukkal jelezték, hogy hívői Hitlernek. Ez a dicsőség azonban már alászállott, a nagy párt széjjelfutott, egyetlen miniszter nem reszkett már tőle, a müncheni rendőrfőnök pedig ismét józan és korrekt tisztviselő.

Láttam Hitler Adolfot, a rövid tömegmámor hőst Münchenben. Hallottam beszélni és be kell vallanom, hogy egy pillanatig sem tudtam megérteni e tömegőrület okát. Hitler maga jelentéktelen, középnagyságu ember, ami feltűnő benne, az két beteges szeme, amely a szónoklat hevében kiugrik üregéből és Baedekorra emlékeztet. Mint szónok feneketlenül triviális, a humornak egyetlen szikrája nincs meg benne, nincs tehetsége az ellentétek kiélezésére, nem tud poentirozni, pátozsa pedig, amely órákhosszat tart, nincs feltagolva és nincs felépítve. Csak egy van belőle — és nyilván ez lesz az oka muló sikereinek — az, hogy egy a sok részeg katona közül, akik még mindig nem kötöttek békét. Feltűnő ebben a fiatalemberben, akinek sem természetes tehetsége, sem rendkívüli tudása nincs, hogy az egoizmusa betegesen uralkodik fölötté. Olyan jellemvonás, ami a legtöbb felkapaszkodott, értéktelen ember ismeretőjele. Hitlerben megvan annak az altisztnak a nagyzási hőbortja, aki a tisztihány következtében váratlanul hadnagygyá lépett elő. A mázoló-segéd, akiből katonatiszt lett, egy új beteges lelkivonást nyert, amit nem tudott és főként nem akart eltávolítani magából.

Félév telt el azóta, hogy Hitler Landsberg várában éli nem éppen keserves börtönéletét. Félév alatt testes kötetet írt össze (Mein Kampf, Eine Abrechnung). Elolvastam ezt a könyvet, de egyetlen sorában nem láttam nyomát az elmélyedésnek. Életműve e könyv szerint abból áll, hogy leszámol bizonyos politikusokkal, önmagával azonban nincs semmi leszámolnivalója. Ha önmagáról beszél, nem tekint befelé, hanem azon igyekszik, hogy behizelgőbben romantizálja magát. Minden pillanatban magáraölti romantikus művészkalapját, megaranyozza magát és közben elmázoja élete realitását, hogy érdekessé tegye magát. Egészen gyalázatos vonása e könyvnek, hogy egy ember, aki magát a német munkások vezetőjének mondja, óvatosan elhallgatja és bombasztokkal kerüli ki azt a tényt, hogy foglalkozására nézve mázoló-segéd volt, ami ma már nemcsak az ipari Németországban, de sehol a világon nem szégyen. Hitler azonban a parvenü szármalmas szégyenkezésével minduntalan művésznak tünteti fel. Michel Angelo, aki igazán művész volt, bizony megmondotta, hogy egykor pallermesterséget üzött.

Hitler az Inn mellei Braunauban született. Egy osztrák fián volt az édesapja, derék jóra való ember, aki realiskolába adta a fiút. Ez azonban megbukott többibben, míg végre szülei kénytelenek voltak őt ipari pályára adni. A könyvben sokszor említi, hogy rendkívül olvasottsága van, azonban egyetlen könyvről nem tesz említést, egyetlen szociológussal érdemi vitát nem kezd, ezt sokkal könnyebben intézi el, olcsó szidalmazásokkal.

Hitler könyvében a szociológiai felkészültséget szédületes fantáziájával pótolja. Itéletei enyhén szólva annyira merészek, hogy még a legkulturálatlanabb embert is meghökkenítik. A memoár egy néhány lapja valósággal orvosi bizonyítványra lehetne Hitlernek, ha valaki azt állítaná, hogy a bajor kampószeresztések hőse egészen normális.

Eltűntek az Olsanszky vallomását tartalmazó akták

A Steiger-pör legújabb szánzációi

(Lemberg, november 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Steiger-per védelmének nagy sikere az a bírósági határozat, amely elrendelte a bizonyítékok kiegészítése során, hogy szereztessék be az ukrán Teofil Olschansky Németországban tett vallomása arról, hogy a bombát ő dobta a köztársasági elnök kocsija felé. A bíróság egyúttal megkereste a lengyel politikai rendőrséget, hogy tegyen jelentést a titkos ukrán katonai szervezetről, amely előkészítette a merényletet. Hozzájárult a bíróság továbbá ahhoz is, hogy olvastassanak fel mindazon levelek, amelyeket a merénylet elkövetése előtt kaptak nagyalású lengyel tisztviselők, így Haval bírósági elnök és Szczytycki metropolita, akit az ukrán katonai organizáció aláírásával ellátott levélben azzal fenyegettek meg, hogy véres bosszút vesznek rajta, ha a lengyel köztársasági elnököt ünnepelesen fogadja a görögkeleti templomban. A törvényszéki elnököt pedig figyelmeztették, hogy politikai foglyokat ne engedjen kinézni, mert különben rajta bosszulják meg magukat.

A bíróság hozzájárult még ahhoz is, hogy a tanuvalomás kiegészítése céljából újabb tanukat hallgassanak ki arra nézve, hogy a bombát honnan vetették.

Werchola Károly, egy huszonkétéves fiatalember, a tárgyalás során tanunak jelentkezett és

azt vallotta, hogy Steiger volt a bombavető. A merénylet napján együtt látta ismert ukrán terroristákkal. A tanu azonban nem tudta megnevezni az ukránok nevét. Kiderült róla, hogy régebben politikai okok miatt letartóztatásban volt és később elmebajt is konstataáltak rajta.

A törvényszék folyosóján nagy izgalmat keltett a tárgyalás után a hír, hogy az Olschansky vallomását tartalmazó akták elvesztek. A Berlinben székelő lengyel követ ugyanis Varsóba, a külügyminisztériumhoz táviratot intézett, amelyben közli, hogy a német külügyi hivatal az Olschansky-féle aktákat közvetlenül küldötte át a varsói külügyminisztériumnak és amennyiben még nem érkeztek volna oda, akkor az akták utközben elvesztek. A lengyel külügyminisztérium erre haladéktalanul utasította a berlini követséget, hogy intézzen kérdést a német kormányhoz, mikor és milyen módon továbbították az aktákat. Lembergben azt hiszik, hogy titokzatos kezek működtek közre és pedig már Németországban, Valószínűnek tartják, hogy az ott élő ukránok minden összeköttetésüket felhasználva nem fogják engedni, hogy az Olschansky-iratok Lembergbe jussanak. Akarják Steiger elítélését, hogy aztán leleplezzék és kompromittálják a lengyel igazságszolgáltatást.

Londonban a munkáspárt győzött a községi választásokon

(London, november 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német községi választások mintájára az Angolországban megtartott községi választások is — mint röviden jelentettük — a munkáspárt váratlan térhódításával fejeződtek be. Az eddigi jelentések szerint a községi választások Londonban abszolút többséget szereztek a munkáspártnak. A londoni grófság területén a konzervatívok tíz új mandátumot szereztek, negyvenötöt pedig vesztek, a munkáspárt negyvennyolc új mandátumot szerzett és hatot veszett, a liberálisok hat mandátumot nyertek és hatot vesztek, a függetlenek egy mandátumot nyertek és egyet vesztek.

A regátban is szervezkedik a kisebbségi alapon álló zsidóság

A „Cenaclul Renasterea” kisebbségi hitvallása. Politikai jogvédő irodát állítanak fel Bukarestben

(Cluj-Kolozsvár, november 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Cenaclul Renasterea a neve annak a zsidó alakulatnak, amely mintegy másfél évvel ezelőtt bontott zászlót a régi irányításban. Tagjai politikai aktivitást hirdetnek egy a cionizmusban, mint belpolitikai téren. Zsidó nemzeti álláspontjuk közel áll a cionizmus radikális szárnyához, főleg a Palesztina-kérdésben, amennyiben az újjáépítésnél szigorúan a nemzeti szempontok figyelembevételét követelik. Belpolitikai programjukat legutóbbi kongresszusukon hozták nyilvánosságra. Ez a program a legnagyobb figyelemre méltó, mert olyan elveket foglal magában, amelyek igen alkalmasnak bizonyulhatnak a romániai zsidó közelet megszervezésére egy országos zsidópárt keretén belül. A nagyjelentőségű programot az alábbiakban ismertetjük:

A „Renasterea” küzd annak teljes elismeréséért, hogy nemzeti kisebbség vagyunk, figyelembe véve, hogy politikai szempontból a zsidó nép nemzeti egységet alkot Romániában. Eppen ezért a „Renasterea” elsősorban harcolni fog annak érdekében, hogy az állami szervek egyenlő elbánásban részesítsék az ország valamennyi zsidó frakcióját a békeszerződésekben biztosított jogok respektálása tekintetében.

A romániai zsidóság közéleti megszervezése érdekében a „Renasterea” támogatni fogja a hitközségek demokratikus és nemzeti alapon való reorganizálását. A hitközségek tényleges megnyilatkozásai kell, hogy legyenek az egész zsidóságnak és középpontjai a zsidó életnek kulturális, gazdasági, társadalmi és vallási szempontból.

Románia zsidóságának minden nemzeti, politikai és társadalmi érdekeit a „Renasterea” úgy akarja méltó és hatásos módon megvédeni, hogy megteremtse az országos zsidó pártot, amely kizárólag felel meg ennek a feladatnak.

Ennélfogva a „Renasterea” kezébe veszi az iniciatívát és támogatását igéri a romániai zsidóság eme képviselőletének megteremtésére és beszerzésére. Az első lépés ezen a téren az lesz, hogy politikai jogvédőirodát nyit Bukarestben.

A „Renasterea” támogatni fogja a már működő zsidó nemzetgazdasági intézményeket, egyben újabb ilyen institúciók (népbankok, szövetkezetek, stb.) létesítését is. Segíteni fogja a „Renasterea” egy zsidó történelmi, néprajzi és statisztikai társaság megalakulását.

Hasonlóképpen elő fogja segíteni a „Renasterea” a galumbeli zsidó nép produktív pályákra való áttérési folyamatát megfelelő intézmények, mint például: ipariszerek és műhelyek felállításával a zsidó ifjúság számára.

Ezt a szép programot a „Renasterea” minden alkalmas közlési formában propagálja, főleg pedig hasonlónevű, hetenként kétszer megjelenő hivatalosában, amely ma a régi királyság legelterjedtebb zsidó lapja. Különösen a nagyobb vidéki városokban óriási a „Renasterea” népszerűsége, amit legjobban bizonyítanak a lap ankétjai. Ezek az ankétok a regáti zsidóság legjobb nevei szerepelnek irásaikkal. Igaz, hogy a Cenaclul Renasterea jó részt fiatalokból áll, ez az ifjúság azonban a regáti zsidó fiatalok legjava egy zsidó nemzeti érzés, mint műveltség és politikai felépítés tekintetében. A regáti cionista közelet több markáns egyénisége, ha nem is csatlakozott nyíltan hozzájuk, a legnagyobb szimpátiával kíséri a „Renasterea” gyarapodását. Minden remény megvan arra, hogy ez a csoport rövidesen komoly tényezője lesz az óromániai öntudatos zsidó népi élet kialakulásának.

* Brassóban hirdetéseket, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintézik az Uj Kelet brassói képviselője, az Elekes Hirlapiroda Str. Portii 32.

Az utóbbi idők kordközönség nézte tegnap esti premiert óta nem láttak olyat, ebből a legmegnyugtatóbb közönségének nem hanem komoly értékdirekciója is levonhat a jövőre.

Biró Lajos és I. rabja már önmagában külön is olyan máris virágkorában született diadalmasan bejárta hódította a világ padját.

A repriz annál londoni betiltás miatt tozásokot eszközöl nyegét azonban m

Az előadás egy amelyeket valaha tunk. A hosszú s Poór Lili ragyogó megjelenés, asszony arattak magavarrta Forgács Sándor, régi önmagát adta, masabb lépésben illuziótkező intelli kedvesen játszott adták tudásuknak Pál és különösen Pás volt, ami Jan A közönség lelkes bot és a művészek

Egés

mama é
ság üdit
től sug
gondoz
nevetve

A Kalo
napi has
módja,
és sz

A hal
KA

Halló 877! Unió gőzmosó!

Kérem, küldjék lakásomra azonnal gyűjtőautóju-
kat és szállítsák el a tisztítandó ruhaneműt.

Halló 877!

A cárnó

(A kolozsvári Magyar Színház reprize)

Az utóbbi idők üres és félháza után re-kordközönség nézte meg a Magyar Színház tegnap esti premierszámba menő reprizét. Régi óta nem láttak olyan hatalmas sikert az egy-kori Szinkör kissé megkopott falai. A tanulság ebből a legmeguytgatóbb. Kolozsvár színházi közönségének nem importált tömegcikk kell, hanem komoly értékű irodalom. És a színház direktója is levonhat bizonyos következtetéseket a jövőre.

Biró Lajos és Lengyel Menyhért társadara-bja már önmagában sikert jelent. Mindkettő külön is olyan márka, melyet a közönség még a szolid békeévekből szeret. A pesti irodalom virágkorában született meg a Cárnök, amely diadalmasan bejárta, sőt azóta ismételtlen meg-hódította a világ valamennyi jelentős szin-padját.

A repriz annál érdekesebb, minthogy egy londoni betiltás miatt a szerzők nagyobb vál-tozásokat eszközöltek a darabon, amelynek lényegét azonban mégsem változtatták meg.

Az előadás egyike volt a legjobbaknak, amelyeket valaha a Magyar Színházban lát-tunk. A hosszú szünet után újból szereplő Poór Lili ragyogó volt, igazi cárnő, fejedelmi megjelenés, asszony és uralkodó. Külön sikert arattak magavarrta ruhái. Méltó partnere volt Forgács Sándor, aki a kancellár szerepében a régi önmagát adta. Cselle Lajos egyre hatal-masabb lépésben fejlődik. A francia követet illuziókeltő intelligenciával kreálta. Marsi Gizi kedvesen játszotta meg szerepét. De legjavát adták tudásuknak Mihályffy László, Homokay Pál és különösen Deesy Jenő. A rendezés pom-pás volt, ami Janovics igazgató ízlését dicséri. A közönség lelkes tapsokkal ünnepelte a dara-bot és a művészeket.

(d. e.)

Egészség és boldogság:

mama és gyermeke a tiszta-ság üdítő érzetében, frissesség-től sugározva, ápolva és gondozva. Örömteli egészség nevetve mutatja a ragyogó foggyöngyöket.

A Kalodont fogkrém minden-napi használata a legbiztosabb módja, hogy fogaink épségét és szépségét megőrizzük.

Letartóztatták Ludendorff kampószerkesztéseit

Mi rejtőzködött a „Frontbanner” harci jelszavai mögött?

(Berlin, november 4. Az Uj Kelet tudósítójá-tól.) A német főváros politikai rendőrsége az utóbbi napokban letartóztatta a „Frontbanner” nevű antiszemita szervezet kilenc tagját. A letartóztatás összeesküvés miatt történt, ezenkívül a lefogottak jórésze homoszexuális üzemek elköve-tésének gyanúja alatt áll.

A jobboldali sajtó élesen tiltakozik a letartóz-tatás ellen és azt írja, hogy ez tisztára azért tör-tént, mert a kormány fél a Frontbanner-szervezet ki-terjesztésétől. A letartóztatással kapcsolatban az egyik berlini lap a következő szennációs részleteket közli:

A Frontbanner elleni hatósági akció során Röhrbein kapitánynál, Ludendorff helyettesénél házkutatást tartottak. A házkutatás rendkívül ér-dekes anyagot szolgáltatott a nyomozásnak. Este hétfőkor ugyanis Röhrbein lakásán egy állás-nélküli és hajléktalan fiatalembert találtak, akinek Röhrbeinhez való viszonya egészen nyilvánvalóvá

lett. A rendőrség ezután kihallgatott több olyan fiatalembert, akik beléptek a Frontbannerbe, később azonban elhagyták a kampószerkesztés szervezetet. Vallomásukból kiderült, hogy Röhrbein a fiatal-embereket belépésük után lakására hívatta és mind-egyiktől a bajtársi szolidaritásra való hivatkozással azt követelte, hogy álljanak homoszexuális célokra neki rendelkezésére.

Ezzel függ össze az a feltűnést keltő eset is, hogy a múlt hetekben, amikor a községi választáso-kat megejtették és a Frontbannerek közül százege-zavargó fiatalemkert letartóztattak, ezek közül har-mincskettő tizenhét éven aluli volt.

A vizsgálat ebben az ügyben napról-napra újabb adatokat hozott napfényre. Annyit már meg-állapítottak, hogy Ludendorffnak ezek az emberei nem annyira politikai célokat szolgáltak, mint in-kább azt, hogy a Frontbanner harcos szervezkedé-sének ürügye alatt beteges hajlamokat elgáitse-nek ki.

Megszűnt a hadiállapot

Jugoszlávia és Törökország között

(Angora, november 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jugoszlávia és Törökország megbizottai tegnap aláírták a békeszerződést, amellyel a két állam között megszűnt a hadiállapot.

Jugoszlávia ugyanis annak idején nem fogadta el sem a sévresi, sem a lausannei béke-szerződést, mert nem akarta vállalni a Törökországtól átvett területek államadósságait. Így azután a két állam között továbbra is fennállott a hadiállapot, amely végre tegnap — a béke-szerződés aláírásával — megszűnt.

Az aláírt szerződés szerint Jugoszlávia külön egyezkedik az átvett területek adósságainak a hitelezőivel.

Kolozsvárt is meglátogatja Cuza professzor

Kinek a hatáskörébe tartozik a rendfenntartás. A naszói Cuza-gyűlés egybeesik az őszi országos vásárral. A Zsidó Nemzeti Szövetség akciója

(Cluj-Kolozsvár, november 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Elsőnek adott hírt az Uj Kelet Cuza professzor szamosvölgyi turnéjáról, mely-nek híre napok óta Besztercenaszód megyének nemcsak a zsidó, de a többi kisebbségi lakosait is rettegésben tartja, mert a Cuza professzor jövetelét jelentő plakátok nemcsak a zsidók, de az összes kisebbségek ellen kiméletlen har-cot hirdetnek. A kisebbségi lakosság aggodal-mait növeli még az a tény is, hogy

vasárnap Naszódon országos vásár lesz, amelyre rengeteg ember csődül össze a környékbeli falvakból és így az agitáció-nak könnyű talaja van.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség ma eljárt a kolozsvári hatóságok fejeinél, hogy tö-lük a szükséges intézkedések megtételét sür-gesse. Sajnos, a kolozsvári hatóságok egy ért-hetetlen miniszteri rendelet alapján, valamint a lehetetlen adminisztrációs csoportosítás miatt csak igen keveset tehetnek. Néhány hónappal ezelőtt a különböző állambiztonsági és karha-talmi szervek között hatásköri nézeteltérések támadtak, aminek következményeképpen Tata-rescu miniszter elrendelre, hogy ott, ahol hadi-zóna nincs, a gyűlések engedélyezése a vár-megyei prefektusok hatáskörébe tartozik. Ugyan-csak a vármegyei prefektus rendelkezik az esetlegesen szükséges karhatalommal is. Cuza besztercenaszód megyei turnéját, tehát Beszterce-naszód vármegye prefektusa engedélyezte, ak-kor, amikor

a rendelkezésre álló karhatalmat Naszód-on például három csendőr képviselte.

Az állambiztonsági vezérfelügyelőség idejében megküldte a szükséges információkat az érdekelt vármegyei prefektusoknak, a karha-talmi szervekkel azonban már nem tudott kon-taktusba lépni, mert a kolozsvári csendőrbrigád hatásköre csupán Désig terjed ki, míg

a besztercenaszód megyei csendőrség a csernovitzi ezredhez és a jasií brigád-hoz tartozik.

amely városokkal Kolozsvárnak nincs telefon-összeköttetése. Ez a szerencsétlen adminisztrá-ció csoportosítás természetesen ilyen esetek-ben súlyosan érzeti hatását. A józan ész-logikája megkövetelné, hogy a kerületi ál-lambiztonsági vezérfelügyelőség, a körzeti hadtestparancsnokság, a körzeti csendőrbr-

gád hatásköre egyazon kerületre terjedjen ki, hogy ezen hivatalok fejei közvetlen érintkezhessenek egymással. Ma például az a helyzet, hogy a fogarasi sziguranca a krajovai inspektorátushoz tartozik, amellyel sem telefon, sem vasutösszeköttetése nincsen. Nem akarjuk most felsorolni ennek a szerencsétlen admi-nisztrációs csoportosításnak egyéb szörnyű vis-zszasságait, amelyen lehetetlen módon nehezítik meg ezeknek a hivataloknak precíz működését.

Értesülésünk szerint

a kolozsvári csendőrbrigád intézkedé-seket foganatosított, hogy holnap reggel-től kezdve a szamosvölgyi vonatokon ál-landó csendőrpátrulok cirkáljanak, ne-hogy a vasuton brutalitások fordulha-sanak elő.

Természetesen ezek a csendőrrjáratok csak Désig fognak közlekedni, mert Désigől kezdve már a csernovitzi ezred rendelkezik.

Megbízható forrásból származó hír szerint Cuza, aki Jasiból autón érkezik Besztercenaszód-megyébe

Désre és Kolozsvárra is el fog látogatni, ahol, ha ugyan az erre illetékes hatóságok engedélyt adnak, — szintén népgyűléseket fog rendezni.

Cuza mostani körútja önkéntelenül arra en-ged következtetni, hogy a kormány nem áll egészen távol ettől a kampánytól. Valószínűnek látszik, hogy az egész turnéra csak azért van szükség, hogy a közeledő községi választások küszöbén zavargásokat támasszanak és így ostromállapotot rendelhessenek el ott is, ahol eddig hadizóna nincsen. Ilyenformán azután a községi választások gyümölcse olcsón hullana a liberális párt ölébe.

— **Milliárdos vámcsalást lepleztek le Budapesten.** Budapestről jelentik: A rendőrség a napokban nagyarányú vámcsalást leplezett le, amelynek szálai Jugoszláviába és Ausztriába vezet-nek. A csalást egy hivatalnokból álló társaság követte el, amelynek két tagját, Hiebel József szállítási hivatalnokot és Kiss Ernő MÁV tiszt-viselőt a mai nap folyamán őrizetbe vették. A le-tartóztatottak bevallották, hogy a Jugoszláviából ér-kező áruk egy részét a vámhivatal megkerülésével csempészték be az országba. A csalók az államot többmilliárd koronával károsították meg.

Borzalmas bányakatasztrófa Essen mellett

Tizenhét bányász tűzhalála

(Essen, november 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Phönix-művek wattenseidi bányatelepén november elsején éjjeli 1 órakor nagy katasztrófa történt, amelynek tizenhét bányász esett áldozatul.

Ebben az időtájtban nagy viharok dúltak azon a környéken és a villám több helyen beütött, így az egyik bányában is a villám bányalégrébbonást okozott és az egyik tárnában dolgozó munkásokat azonnal megölte. Az áldozatok szénre égett testét felszínre hozták.

Aikor a katasztrófáról a bányászok tudomást szereztek, még az éjjel megrohanták a

szerencsétlenség színhelyét, amelyet azonban a rendőrség elzárt. Leirhatatlan jelenetek játszódtak le, miközben az áldozatok neveit felolvasták. A meghalt bányászok feleségei csákányokkal és késekkel öngyilkosságot akartak elkövetni, ebben azonban a jelen voltak meggátolták őket. A halottak közül tizennégyen házasságban voltak és csak 3 volt nőtlen.

A mentési munkálatokat azonnal megkezdték. Élőket azonban már nem lehetett a felszínre hozni és azt hiszik, hogy az áldozatok száma szaporodni fog.

Ujabb fordulat a nagyváradi munkáspaktum ügyében

A nagyváradi szakmunkások válassza Fluérás János vádjaira. Miért hallgat a nemzeti párt?

(Oradea Mare-Nagyvárad, november 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyváradi munkásság és a nemzeti párt közötti paktumnak egyre érdekesebb fejlemények vannak. Fluérás János szociáldemokratavezér támadó nyilatkozataira, egyben a kormány vádjaira való válaszképpen egyfelől újabb nyilatkozat történt dr. Rozványi Jenő részéről, aki a paktumot a munkásság nevében aláírta, másfelől pedig határozottabb fellépésre készítette a munkástömegeket.

A nagyváradi szakmunkások ugyanis ma

kommunikét tettek közzé, amelyben közlik, hogy a könyvnyomdászok, könyvkötészek, építő- és vasmunkások teljesen csatlakoznak az egységfront-bizottságának határozataihoz és azokat magukra nézve kötelezőknek elismerik.

A kommunikének főképpen az a célja, hogy megcáfolják Fluérás tegnap nyilatkozatát, mintha az egységfront-bizottság mögött nem állanak munkáscsoportok. Feltűnő azonban, hogy a nemzeti párt még hem reagált az elene intézett támadásokra.

Házkutatást tartottak Maxim Gorkij firenzei lakásán

(Róma, november 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint a római szocialista újságok írják, az olasz kormány rendeletére a firenzei rendőrség házkutatást tartott az ott élő nagy orosz író: Maxim Gorkij lakásán. Gorkij Maxime erősen tiltakozott a házkutatás ellen Mussolininél, aki kijelentette Maxim Gorkijnak, hogy a házkutatás célja kizárólag az volt, hogy megállapítsa: nem-e áll fenn Gorkij és bizonyos olasz csoportok között politikai összeköttetés.

Romokban hever Damaszkuszi zsidó városnegyede

Sok száz zsidó holttestét még nem hozták felszínre. A palesztinai arabok lord Plumert kérték föl a Népszövetségnél való közvetítésre

(Jeruzsálem, november 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A palesztinai arab executivé és a muzulmán főtanács küldöttségbe kereste föl lord Plumer kormányzót, akit fölkeríttek, hogy közvetítse az arab nép tiltakozását a francia csapatok szíriai vérengzése ellen a Népszövetségnél. Ugyanez a küldöttség táviratot menesztett Shakib Arslan emírhez, a szíriai és palesztinai arabok népszövetségi képviselőjéhez Genfben. Arra kérték, hogy formálisan tiltakozást adjon be a Népszövetséghez a franciák eljárása miatt és kérje egy vizsgálóbizottság haladéktalan kiküldését Damaszkuszba.

London, november 4. Kairón át érkezett jelen-

tések borzalmas részleteket közölnek a Damaszkuszi ostroma alkalmával lezajlott eseményekről. A bombázások által legtöbbször szenvedett a mohamedán városnegyed, de irtoztos volt a zsidók helyzete is, akiknek városnegyede két mohamedán városrész között fekszik. A bombázás majdnem egészen elpusztította a zsidók utcáit. A romok alatt sok száz zsidó van eltemetve.

Haifa és Damaszkuszi között már október huszonegyediké óta megszűnt a vasúti forgalom. A Haifából Damaszkuszi irányított vonatokat és szerelvényeket Dereá állomásán a francia csapatok feltartóztatják.

Lázár Aurél szerint a liberálisok még ujév előtt elhagyják helyüket

(Oradea-Mare-Nagyvárad, november 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lázár Aurél, a biharmegyei nemzeti párt elnöke, tegnap érkezett haza Bukarestből. Utjának célja nem politikai természetű volt ugyan, mégis alkalma volt Bukarestben az általános politikai helyzetre vonatkozólag részletes és rendkívül érdekes információkat szereznie. Lázár Aurél ma fogadta a nagyváradi sajtó képviselőit, akik előtt az általános politikai helyzetre vonatkozólag a következő szennációsen érdekes nyilatkozatot tette:

— A belpolitikai helyzet feltartóztatlanul halad a teljes kibontakozás felé. Befejezett ténynek tekinthető, hogy a liberálisok még ujév előtt elhagyják helyüket. Az új kormányt — jelentette ki kategórikusan Lázár Aurél — a nemzeti párt fogja megalakítani, akár sikerül a parasztpárttal megegyezni, akár nem. A kormány távozása mellett bizonyít a kormány egyes tagjainak ama nyilatkozata, melyszerint maguk a liberálisok is alig várják, hogy távozhassanak. Az újság-

íróknak arra a kérdésre, mi az oka annak, hogy Luput hamarabb fogadta a király kihallgatáson, mint a többi pártvezérek, Lázár Aurél nem volt hajlandó nyilatkozni. Annnyit azonban megjegyzett, hogy Maniu kihallgatása egyelőre nem aktuális, mert Maniu jelenleg Kolozsváron tartózkodik, pihenés céljából.

— Megszavazták a pengő-forintról szóló javaslatot. Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés mai ülésén, melynek tárgysorozatán a pengő-forintról szóló törvényjavaslat szerepelt, Malasits Géza szocialista képviselő élesen tiltakozott a pengő-forint elnevezés ellen, mert ebben az elnevezésben a reakciós idők emlékét látja felelevenítve. Hosszas vita után a nemzetgyűlés elfogadta a pengő-forintról szóló törvényjavaslatot.

— Letartóztaták Gömbös Gyula volt titkárát. Budapestről jelentik: Gömbös Gyula volt titkárát, Eperjesy Lászlót, a rendőrség különböző sikkasztások elkövetése miatt letartóztatta.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és hárszegi zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomozását csak a törvényes megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Michael Gordon

Tegnap, vagy tegnapelőtt centenáriumot kellett volna ünnepelnünk, különös centenáriumot, forcsát, mint a legfurcsább tündérmese. Tündérmese az árva királyról és a csunya, drága jó mostoháról, aki százeven átal, fájó, szegényező szeretettel kíséri végig bolyongó utján az árva királyfit és maga vezeti vissza elvesztett szülőanyja ölébe. Igen, ilyen furcsa tündérmese ez a centenárium és valahogy így kezdődik: Volt, hol nem volt...

Csütörtök
5686.
Marchesvan 18.
1925. nov. 5.

Volt, hol nem volt egy szegény árva királyfi, se országa, se hazája, se szülője, se testvére, olyan egyedül volt ezen a széles világon, hogy még a beszédet is elfelejtette és úgy bolyongott egymagában, uttalan utakon sivatágon átal, ingoványon átal, amíg végre egy feneketlen mocsár kellős közepére érkezett, ahonnan aztán már nem volt több út se ki, se be. Egyszer csak eléje torpan a feneketlen mocsár közepén egy csunya vén szipirtó és azt mondja neki:

— Hát te hogyan kerülsz szegény ember, erre az elátkozott fertő vidékre, ahová még a madár se száll?

Azt mondja erre a királyfi, de csak akadozva, mert a hosszú bolyongásban már szinte egészen elfelejtette az emberi beszédet:

— Nem vagyok én szegény ember, hanem világot bolyongó árva királyfi, nincsen apám, nincsen anyám, hosszú idők előtt veszték el mellőlem, őket keresem most én árva-gomban és nem is lesz addig lelkemnek nyugváca, míg egyszer mégis, ha égen, ha földön, meg nem lelem őket.

Azt mondja erre a csunya vén szipirtó:
— No, ha se apád se anyád szegény árva királyfi, hát leszek én neked anyád helyett anyád, bolygó nagy utadon, elkísérellek téged, aludban virasztlak, bajban vigasztallak s mostoha létemre segítek föllelni az édes szülődet.

Hát így is történt. Szézes-tendőn átal kísérté, vezette a csuf, a vén, drága, jó mostoha az árva királyfit mindig egyirányban, amerre a nap kél és amikor a királyfi már-már ellankadt a céltalannak látszó utban, a jó mostoha ki nem fogyott a biztatásból: csak kitartás, csak tovább, tudom, hogy erre kell lenniök, tudom, hogy megtaláljuk őket.

Egyszer csak egy ország határára értek. Különös egy ország volt az, csakányok csendülése, kövek gördülése hallatszott átal a határon és szívet csókoló ének, valami soha nem hallott, vagy talán csak régen elfelejtett nyelven. Ezen az ország-határon csak megállott a csunya, vén mostoha és azt mondja az árva királyfinak:

— Hallod a csakányok kőbacsattanását? A te nemző apád szivedobbanása. Hallod az énekszót, emlékszel még rája? A te szülőanyád fiát hívó hangja — no szegény királyfi, no árva királyfi, most bucsuzhatunk már.

De a királyfi még a bucsukodásról is megfeledkezett, hanem be se várta a csunya jó mostoha utolsó szavát, tuskán bokron átal, keresztül vetette magát az ország határára és kitárt karokkal, sikoltozó könnyes nagy ujjongással rohant az énekhang felé, király édesanyja boldog légy ölére.

A csunya, vén mostoha meg csak nézte, hogyan ölelkezik száz ezteendőn átal volt fogadott fia az újra megtalált édesanyjával, hogyan feledkezik meg róla, mintha nem is ő vezette volna helyes utra uttalan bolyongásában, aztán csak megfordult és eltűnt, halkán, szótalanul, mosolyogva, mint ahogyan egy ilyen csunya, drága, jó mostohához illik.

A tündérmese feledkezzünk róla. 101 e. Gordon, az e. tézet. Száz Michael Gordon Morris Rosen Salom As-on méretekben jiddis irodalom mutat. Ez a tékek teimelé dást, hogy a jiddis nyelvnevatása van. másra vall. egyetlen történepi öntudatos amely visszavet a megújodott héberhez. A jiddis maga existeteg testet a gvalóban nagy betegnek immogyógyult, az o volt az a csuntendőn átal csrályfit, hogy a tünjön a látóh teljesítette.

Bizonyos e még ezután is gyokat, csudála amely mielőtt és fényeset lobfejzte. És mi pillanatra az elletésének százes a jiddis nyelv hogy ma már, után, héber isko tanak és tanulhalott emléker

— Vasárnap temet. Bukare vasárnap nyitja Az ünnepségen a közigazgatási egyetem vezető hogy sikerülni tanmenetet biz

— Keren A Marosvásárhely andó Keren-Ha gátusainak meg után 3-6 óra ponti irodájában megtartani. Erre tisztelt Keren E pontban a fentel ejtése végett me ren Hajjeszód k

— Kmettyból. Budapestre britanniás főhad val külföldre szkiutasította, m Kmetty Károlyt tette az olasz ha

— Tiltakozó kar kinevezés „Romania“ mai nescu patriarchát tiltakozik az elle akinek nemzete állásba kinevezze

— Elutasít bezzsi kérvény főbb semmitőszél gróf Stubenberg zése ügyében, ak lej iskolaadót ró zést elutasította törvény által elő lejárta után adta

— A „Faci kéri pénzbünt jelentik: Cocea, tója vezércikkben meg kell, hogy 10.000 lej pénzb olvasóit, hogy egy pénzt.

Vasárnap délután 3-6-ig
választja meg a Zs. N. Sz. kolozsvári helyicsoportja a konferencia delegátusait, Calea Regele Ferdinand 48 szám alatt.
Minden cionista adja le szavazatát!

A tündérmese vége, de ezért mégis: ne feledkezzünk meg a csunya, a drága jó mostoháról. 101 esztendővel ezelőtt született Michael Gordon, az első jiddis költő és vele a jiddis költészet. Száz esztendőn keresztül, a jiddis költészet, Michael Gordontól, a rimcs vezércikk írójától, Morris Rosenfelden és Mendele Moicher Szfurimon, Salom As-on keresztül, egészen a Shakespearei méreteken költőseni Jichok Leib Perez-ig, a jiddis irodalom és költészet hallatlan föllendülést mutat. Ez a nagy föllendülés és örök irodalmi értékek termelése keltette ezt a hitet és meggyőződést, hogy a jiddis irodalomnak és vele együtt a jiddis nyelvnek önmagáért és önmagában való hivatása van. A történelem fejlődése azonban másképp vall. A jiddis nyelvnek és irodalomnak egyetlen történelmi hivatása az volt, hogy a zsidó népi öntudatot erősítse, azt a zsidó népi öntudatot, amely visszavezette a zsidó népet és irodalmat a megújodott, az újra megtalált anyanyelvhez, a héberhez. A jiddis költészet volt az az orvos, aki a maga existenciáját ássa alá akkor, amikor a beteg testet a gyógyulás felé vezeti. És mert az orvos valóban nagy és zseniális volt, — a meggyógyított betegek immár nincs szüksége rá. A beteg meggyógyult, az orvos meghalt. És a jiddis nyelv volt az a csunya, drága, jó mostoha, aki szézesztendőn át csak azért kísérte végig a bolygó királyfit, hogy anyja ölére vezethesse és aztán eltűnjön a látóhatárról, mint aki hivatását becsülettel teljesítette.

Bizonyos az, hogy a jiddis nyelv és költészet még ezután is fog értékeket kitermelni. Talán nagyokat, csudálatra méltókat. A gyertya lángja ez, amely mielőtt végleg kihunyna, egy utolsó, nagyot és fényeset lobban. De a történelmi hivatást befejezte. És mi meghatva, szeretettel állunk meg egy pillanatra az első jiddis költő, Michael Gordon születésének százszázötödik fordulóján. És tudjuk, hogy a jiddis nyelv bajnokainak legszebb apoteozise az, hogy ma már, alig százszázötödével a megszületésük után, héber iskolákban, héber nyelven és úgy tanítanak és tanulnak róluk mint az elmúlt korok halott emlékéiről.

g. j.

— Vasárnap nyitják meg a jasif egyetemét. Bukarestből jelentik: A jasif egyetemet vasárnap nyitják meg ünnepélyes keretek között. Az ünnepségen részt vesz az egész tanári kar és a közigazgatási hatóságok kiküldöttei is. Az egyetem vezetősége meg van győződve arról, hogy sikerülni fog ebben az évben a nyugodt tanmenetet biztosítani.

— Keren Hajjeszód fizetők figyelmébe. A Marosvásárhelyen november 22—23-án megtartandó Keren-Hajjeszód konferencia kolozsvári delegátusainak megválasztása e hó 8-án vasárnap délután 3—6 óra között fog a Keren Hajjeszód központi irodájában (Str. Baron L. Pop 10 I. emelet) megtartani. Erre való tekintettel felkérjük az igen tisztelt Keren Hajjeszód fizetőket, hogy ezen időpontban a fentebb közölt helyen a választások megéjtése végett *megjelenni sziveskedjenek.* A Keren Hajjeszód központi irodája.

— Kmetty Károlyt kiutasították Milánóból. Budapestről jelentik: Kmetty Károlyt, a volt britanniás főhadnagyot, aki több gyilkosság vádjával külföldre szökött, az olasz rendőrség Milánóból kiutasította, mert teljesen munkanélküli volt. Kmetty Károlyt az olasz határrendőrség tegnap áttette az olasz határon.

— Tiltakozás az új patriarchatusi titkár kinevezése ellen. Bukarestből jelentik: A „Romania“ mai számában is foglalkozik Petre Jonescu patriarchatusi titkárrá való kinevezésével és tiltakozik az ellen, hogy Tisza István szolgáját, akinek nemzete elárulása terheli lelkét, ilyen magas állásba kinevezzék.

— Elutasították Siubenberg gróf felebezési kérvényét. Bukarestből jelentik: A legfőbb semmitörvényszék tegnap hirdette ki az ítéletet gróf Siubenberg biharmegyei nagybirtokos felebezése ügyében, akire tudvalevőleg 1 millió 200.000 lej iskolaadót róttak ki. A semmitörvényszék a felebezést elutasította azzal az indoklással, hogy azt a törvény által előírt 15 napi felebezési határidő lejártá után adta be.

— A „Facla“ szerkesztője olvasóitól kéri pénzbüntetésének kifizetését. Bukarestből jelentik: Cocea, a „Facla“ szerkesztője és igazgatója vezércikkben bejelenti, hogy 15 napon belül meg kell, hogy kezdje büntetésének leülését. 10.000 lej pénzbüntetésre is el van ítélve s kéri olvasóit, hogy egylejenként gyűjtsék össze ezt a pénzt.

— Betörő lett egy festőművészből, meri nem tudta eladni a képeit. Szegedről jelentik: Az úteri rendőrség letartóztatta László Sándor ismert festőművészt, aki betört egy kereskedő céghez, ahonnan többmillió korona értékű árut vitt el. László a rendőrségen teljesen cinikusan viselkedett és ezt vallotta, hogy a betörést azért követte el, mert képeit és rézkarait nem tudta eladni. A szerencsétlen sorsu festőművész egyébként kaszafurásért márült egyszer a Csillagbörtönben. Művész körökben az eset nagy meglepetést keltett, de azok, akik László képességeit ismerik, részvétellel tekintenek a jobb sorsra érdemes művészemberre.

— Apasági kereset Jenő főherceg ellen. Budapestről jelentik: Érdekes apasági keresetet nyújtottak be a budapesti törvényszékhez. Az apasági keresetet Jenő főhercegnek egy Budapestben élő természetes leánygyermek nyújtotta be, melyben arra kéri a bíróságot, hogy megfelelő tartásdíjra kötelezze természetes apját, Jenő főherceget. Az apasági keresetet benyújtó leány, aki ma már harminc éves, a főhercegnek egy harmincével ezelőtt Baselen kötött szerelmi viszonyából származik. A főherceg kijelentette, hogy nem tehet eleget a leány kérésének, mert jelenleg teljesen vagyonatlan. Az érdekes ügyben legközelebb tartják meg a tárgyalást.

— Eljegyzés. Dr. Lőrinczy Sándor kolozsvári orvos eljegyezte Vagyon Mária, Vagyon Moskó nyitrai gyáros leányát.

— Újabb szonda-tűz Campinában. Bukarestből jelentik: Campinában a 220. számú szonda újabb tűz keletkezett, mely több épületrészt is elhamvasztott. A kár meghaladja a milliót.

— Pestisjárvány Szalonikiben. Bukarestből jelentik: Szalonikiből érkezett jelentés szerint, ott 5 pestises megbetegedés fordult elő. Újabb eseteket jelentenek Kavalából. A hatóságok megtették az intézkedéseket, hogy a járvány továbbterjedését, illetve annak Romániába való behurcolását megakadályozzák.

— Blaha Lujza állapota hitelen válságra fordult. Budapestről jelentik: Blaha Lujza, a nagy magyar színésznő, akinek megbetegedéséről megemlékeztünk és aki tegnap már úgy látszott, tulvan minden veszélyen, mára ismét olyan fájdalmakról panaszkodott, amelyek állapotának rosszabbodására engednek következtetni. Az éjszaka többször ismétlődő rohamok és szív működését nagyon elgyöngítették. Éjfélkor szükségessé vált, hogy azonnal orvost hívjanak hozzá. Az orvos morfiuminjekciót alkalmazott, amittől szíverése ismét meggyorsult. Amennyiben nem állna be további komplikáció, valószínű, hogy Blaha Lujza, mégis kora ellenére, felépül. Az ország közvéleménye állandóan a legmelegebben érdeklődik a nagy művésznő hogyléte iránt.

— A Palesztinahivatal közleményei. Tudomására hozzuk a Palesztinába kivándorlóknak 1. hogy egy elnyert certifikát a dátumtól számított hat hónapig érvényes. Tehát ismételtlen legközelebbi figyelméztünk minden Palesztinába kivándorolni szándékozót, hogy vagyonát ne likvidálja, állását, lakását ne mondja fel mindaddig, amíg értesítést nem kap, hogy certifikátja megérkezett. 2. Teljesen fölösleges messzi helyekről bejönni személyes érdeklődés végett, mert a Palesztinahivatal minden levélre, a megérkezéstől számított 48 órán belül pontosan válaszol. Személyes látogatások csak a munka menetét késleltetik. Felkérjük mindazokat, akiknek birtokában palesztinai hozzátartozóiktól küldött fényképek vannak, sziveskedjenek azokat sürgősen címünkre Palesztinahivatal Cluj, Str. Baron L. Pop 10 elküldeni, hogy az erdélyiek palesztinai életéről, a konferencián kiállítást rendezhessünk. Legközelebbi hajóindulások: november 13-án román hajó, december 4-én román és francia hajó és december hó 25-én román hajó.

— Állampolgársági bizonyítványokat hamisított Kolozsvár iktatóhivatali főnöke. Ma délután a kolozsvári ügyészség letartóztatta Rátonyi János városi iktatóhivatali főnököt. Egy véletlenül kifolyólag ugyanis rájöttek, hogy a városbázán állampolgársági bizonyítványokat adtak ki Iván György tanácsos hamisított aláírásával. Felvezetését dr. Utalea Octavian polgármester a Nagy-szebenben tartózkodó Muresan prefektust helyettesítő Simu alispánnal, aki a legszigorubb vizsgálatot rendelte el. A bizalmas nyomozás eddigi adatai beigazolták Rátonyi bűnösségét, a további vizsgálat annak megállapítására vonatkozik, hogy kik voltak a megtevődött iktatóhivatali főnökbüntársai.

— Egy kilencéves kraioval csodagyermek öngyilkossága. Bukarestből jelentik: Kraio-vából érkezett jelentés szerint Marin Buica ottani 9 éves csodaművész, akinek muzikális tudását mindenki bámulta, tegnap szüleinek gyümölcsösében egy almárra felakasztotta magát. A fiatal gyermek tragédiája széles körökben nagy részvétet váltott ki. S.üle szerint előző este moziban volt és a film hatása alatt követte el az öngyilkosságot. A moziból hazajövet ugyanis sokat beszélt a filmről.

— Elfogták a bácsi erdőben rejtőzködő rablókat. Közölte már az Uj Kelet, hogy a Kolozsvár melletti bácsi erdőben egy több tagú rablóbanda tartózkodik, ami az országuti közlekedést már napok óta bizonytalanná teszi. Legutóbb Fekete János gazdálkodót, a vásárból hazatérőben a bácsi erdő melletti országúton megtámadták és véresre verték, azon felül hogy tízezer lejt kivevő pénzt is elrabolták. A tegnap hazafelé menő vásárosokban jó prédát sejtettek a rablók, mert meg is támadták őket, most az egyszerűen azonban porul jártak, mert a csendőrség megsejtette azt, hogy a rablók támadásra készülnek, mert már a kora délutáni órákban elrejtőztek a bácsi erdő melletti országút bokraiba. A korán beálló szürkület aztán alkalmasnak látszott a rablóknak arra, hogy egy arra menő vásáros szekereit megtámadják, mert egy éles fűtyszóra öt bandita hatalmas fűtykóssal kezükben, a gyanútlan vásáros szekere elé álltak és a szokásos módon követelni kezdték a pénzt. Erre a közelben rejtőző csendőrök is előugrottak és a banditákat megadára szólitották fel. Azok futásnak eredtek, de a csendőrök rövid ideig tartó hajszá után mind az öt banditát lefűlelték. A ma megtartott vallatásnál kiderült, hogy a bandát az elfogottak között lévő Trema Junon szökött fegyver szervezte meg és négy másik társa is büntetett előéletű csavargó, akik már eddig is nagyon sok betörést és rablást követtek el.

— Állandó rovat. Bukarestből jelentik: A vasuti vezérigazgatósághoz érkezett jelentés szerint Campina és Doftana között könnyen végzettsé válható vasuti szerencsétlenség történt. Ma délelőtt, a 302 sz. személyvonat haladt át a Doftana közvetlen közelében levő vasuti hidon, amikor a hid hirtelen beszakadt. Szerencsére az árok nem volt mély és így a katasztrófa nem volt nagyméretű. A vonat lassan haladt. A mozdony, a podgyászok és egy másodosztályú személykocsi az árokba zuhant. A mozdonyvezető, a fűtő és a vonatvezető súlyosan megsebesültek. A személykocsi utasai szerencsésen megmenekültek.

* Hercules Babyház ezton értesíti a n. é. vevőközönséget, hogy raktárát a már eddig is közmert baby-árakon kívül: női, férfi és gyermek kötöttárakkal, harisnyával, szalag, csipke, divatgombok és mindenféle rövidáruval dusan felszerelte és azokat feltűnően olcsón árusítja a Wesselényi M.-u. 12. sz. alatti üzletében.

* Most jelent meg. Wells: A tengeri tündér 121 lej, Gobineau: A renaissance (500 oldal illusztrációkkal) 220, Conan Doyle: A tilfordi hid katasztrófa 290, Ljeszkov: Sganarell 200 lej. Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

* Értesítem t. vevőimet, hogy kóser mézszárszéket valamint szalámigyár lerakatomat áthelyeztem a Malom-utcai új városi épületbe, (a főposta mellett). További szives pártfogást kér Winkler Mór.

10.000

vevő októberben győződött meg, hogy a **szövetek, vásznak, selymek** még a gyári árnál is sokkal olcsóbbak

Heller, Weisz & Molnár

hatóságilag engedélyezett

végeladásán.

Cluj (Kolozsvár) C. Reg. Ferdinand 6.

Siessen most vásárolni, míg a készlet tart!

KÖZGAZDASÁG

A román fakereskedelem lehetőségei Palesztinában Transzitó lerakatokkal kell biztosítani a keleti piacokat a román fa számára

(Cluj-Kolozsvár, november 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A mossuli petróleumforrások kiaknázása körül megindult építési tevékenység egy újabb piacot nyitott a román puhafának, így elsősorban a nyomott gazdasági viszonyokkal küzdő erdélyi fapiac számára. A galaci kikötő máris erősen rakodik Kelet számára s úgy látszik, hogy a román fakereskedelem képes tartani és kiszolgálni az ázsiai és afrikai piacot anélkül, hogy Palesztina közvetítő kereskedelmi szerepére különösebben rázorolna.

Hogy ez a jelen pillanatban így van, az Palesztina fejlődési stádiumának mai állapotában és abban a törekvésben leli magyarázatát, hogy Palesztinából elsősorban agrárállamot csináljunk. De a dolgok szükségszerű következménye kell legyen a bevándorlás oly értelmű irányítása, hogy egy egészséges kikötőkereskedelmi osztály is kialakuljon. A termelési munkára elsősorban alkalmas, de kisigényű chalucok mellett erre a közvetítő kereskedelmi osztályra feltétlenül szükség van ott, mely mellett, hogy nagyobb igényű, a belföldi fogyasztásnak teherbíróbb alanya, másrészt foglalkozásánál fogva nem csinál konkurenciát a belföldi termelésnek, mert megélhetését az ország határain túl terjedő összeköttetések útján keresi.

A főleg zsidó kézen levő erdélyi faipar nyögi a gazdasági viszonyok nyomottságát, mert fogyasztói — a belföld és a környező külföldi államok — hasonló viszonyok miatt nem felvevőkészek, viszont a keleti piac fizetőképes fogyasztója és közötte vagy őt kiszákmányoló idegen közvetítő kereskedelmi szervezet áll, vagy pedig a nagy távolság és a szervezetlenség miatt egymást meg sem tudják találni.

A dolgok legtermészetesebb megoldása az volna, hogy az itteni nagy favállalatok létesítsenek Palesztinában nagy lerakatokat és lássák onnan el a keleti piacokat.

Transzitó lerakatoknak Palesztinában való létesítésére ezideig komoly kísérletek nem történtek, pedig erre elsősorban az itteni faipar és fakereskedelem hivatott.

Arany és ezüst ára. Az aranyármegállapító bizottság az arany kilogramját november első felére 139,313,45 lejben, az ezüstét pedig 4500 lejben állapította meg. Ezek az árak november 15-ig vannak érvényben.

Miért mondott le Cherkez postaügyi vezérigazgató. Bukarestből jelentik: Tegnap közölték, hogy kinevezték az új postaügyi vezérigazgatót Marinescu ezubinspektor személyében. Cherkez postaügyi vezérigazgató lemondása körül érdekes viták vannak. Beavatott forrás szerint a lemondása a Bretescu által kiadott brosurá folytán történt. Ebben a brosurában ugyanis Bretescu, aki magasrangú postatisztviselő volt, támadást intézett a vezérigazgatóság ellen, hogy Radulescut a technikai osztály vezetőjét nem vonták felelősségre azért a sok elhibázott lépésért, amit ez elkövetett az utóbbi időben. Azonkívül Radulescu a fővárosi automata telefonkészülék felszerelésénél is súlyos munkát végzett és emiatt sem történt semmilyen intézkedés ellene.

A cári Ororszország volt pénzügyminisztere Budapesten. Budapestről jelentik: Bark Péter, a cári Ororszország volt pénzügyminisztere, az angol-osztrák bank főtanácsosa, ma Budapestre érkezett. A főtanácsos előzőleg Belgrádban, Bécsben és Prágában járt, ahol felülvizsgálta az ottani angol-osztrák bankfiókokat. Budapestben pénzügyi kérdésekről tárgyal a miniszterelnökkel és pénzügyminiszterrel.

Uj maximális árak Kolozsváron. A kolozsvári városi tanács november hónapra a következő maximális árakat állapította meg: Egy kiló barnaliszt 9-25 lej, egy kiló félbarnaliszt 12-25 lej, egy kiló főzöliszt 13-25 lej, a fehérliszt kilója pedig 14-25. Ezek a megállapított árak valamely városi malomban vásárolt lisztmennyiségre vonat-

A magyar, csehszlovák, osztrák, német piac sokkal messzebb esik Palesztinától, hogysen a kezdeményezést e téren töle lehetne várni s részben jobb gazdasági viszonyai, meg a nagy távolság okozta magas költség miatt is termelvényeit elsősorban fixeladásokra szállítja Keletre. A távol Kelet fogyasztópiacának felkutatása és beszerzése nemcsak feladata, hanem előnye is lenne az itteni kereskedelemnek, mert ezáltal feltétlenül előnyösebb helyzetbe kerülne a palesztinai kikötők tranzitforgalmánál utóbb egész biztosan megjelenő nyugati kereskedelemmel szemben.

A fogyasztó-piac felkutatása és beszerzése sokkal könnyebb és biztosabb akkor, ha az áru Palesztina valamely kikötőjében, mintha Európában fekszik. Az előkészítő munkának is megvannak a maga megbízható eszközei. A távol Kelet minden fontos gőcpontjában jólszervezet angol kereskedelmi konzulátus működik, mely tereumának minden kereskedelmi vonatkozású lépéséről jól van tájékozva. Ezt a tájékozottságot szívesen bocsátja a Palesztina jövőjének sorsát intézők rendelkezésére s csak a szervezőképességen mulik az érdeklődést annyira felkelteni, hogy az itteni fakereskedelem Palesztinában nagy lerakatokkal jelenjen meg.

Van a dolognak egy másik oldala is. A kisázsiai óriási erdőségek, melyeknek üzembe vételéről évek óta szó van, előbb utóbb intenzív kitermelés alá kerülnek s ez a faiparuk ott olyan arányú fejlődését fogja megindítani, mely a románait egész bizonyosan messze túlhaladja. Ma még bizonytalan, hogy ez a nagyarányú termelés angol, francia vagy német tökével fog e megindulni. Bármiképp legyen is, ezzel kapcsolatban rengeteg egyéb ipar fog ott lenni fejlődésnek indulni. Ha arra az időpontra az erdélyi fakereskedelem megveti a lábát Palesztinában, ugy a kisázsiai termelés Kelet felé való elkövetítése az ő kezébe kerül s a kapcsolatos gazdasági mozzanatoknak is részesévé válhatik, ha azonban lekérik, ugy a keleti piacot még itteni termelése számára is teljesen elveszíti.

Dr. F.

koznak, hozzáadva még 75 bani szállítási díjat kilogrammonként. A nagykereskedésekben ezek a mennyiségek és minőségek a következő árakba kerülnek: 11 lej, 13 25 lej, 14 25 lej és 15 25 lej kilogrammonként. A feketekenyér 9 lejbe, a félbarna 11 lejbe, a fehérkenyér 14 lejbe kerül kilogrammonként. A marhahus ebben a hónapban kilogrammonként 30-32 lesz, a borjúhús 32-35, a disznóhús 44-48, háj kilója 67 lej, szalonna 54-62 lej, olvasztott disznózsír 74 lej kilogrammonként. A hal ára kilogrammonként 28-66 lej között ingadozik. A tehéntej literjét 7 lejben, a bivalytejet pedig 9 lejben állapították meg literenként. Hasonlóképpen maximalizálták a vendéglobi árakat is. A polgármesteri hivatal rendelete 22-260 szám alatt november elsejétől kezdve árvénybe lépett és annak megszegőit 10-30 ezer lejig terjedhető pénzbüntetéssel és 15 naptól egy hónapig tejedhető fogházbüntetéssel fogják sújtani.

A szlovenszói marhaállomány. Kaszáról jelentik: Október havában Szlovenszók egyes vidékein vizsgálatok folytak a marhaállomány megállapítására. A kimutatott statisztika szerint a szarvasmarhaállomány Szlovenszókön jelenleg 1 millió 100 000 darab, vagyis a csehszlovák köztársaság összállományának 27 százaléka.

Jugoszlávia buzatermése. Belgrádból jelentik: A jugoszláv földművelésügyi minisztérium most adta ki hivatalos jelentését az ország buzaterméséről. A jelentés szerint ezidén 1,773,428 hektár volt búzával bevetve, míg az elmúlt évben csak 789,115 hektár. Az idei buzatermés 22,403,000 métermázsá, a tavalyi 15,700,000 métermázsával szemben.

Meghívó. Van szerencsénk a Piaci Kereskedők Szaksztyála t. tagjait meghívni a

vasárnap, a 1925. november 8-án d. e. tél 11 órákor, Kereskedők Tanácsa helyiségében (v. Unió-u. 6. emelet) tartandó **rendes közgyűlésre**. Napirend: A választmány beszámolója az eddigi működésről és a vezetőség újjászervezése. Cluj, 1925 november 5-én. — A választmány. **Megjegyzés:** Amennyiben a november 8-ára összehívott közgyűlésen a tagjakkal rendben levő tagok kétharmada nem jelenik meg, a közgyűlés 7 nappal, vagyis f. é. november 15-ére halasztatik el, amikor a megjelentek számára való tekintet nélkül meg fog tartatni.

Nem valorizálják a magyar hadikölcsönöket. Budapestről jelentik: Több lap azt a hírt közli, hogy a valorizációs törvényjavaslat a hadikölcsönök félértékelésére vonatkozólag is tartalmaz intézkedéseket. Illetékes helyen ezzel szemben kijelentették, hogy a törvényjavaslat végleges szövege rövidesen a nemzetgyűlés elé kerül ugyan, a hadikölcsönök valorizálásáról azonban nem intézkedik.

Román postautalványforgalom Magyarországgal. A közlekedésügyi miniszter rendelete szerint a postahivatalok november 1-től Magyarországra szóló pénzesutalványokat továbbítanak. A legnagyobb átutalható összeg tízezer lej. Az átutalási díj 12 lej és ehhez járul minden 100 lej után 50 bani. Ezenkívül minden lej után 3 bani árfolyam különbözeti díj fizetendő. A postahivatalok az utalványokat a bukaresti igazgatósághoz küldik fel és itt történik az árfolyam megállapítás, illetve annak az összegnek kiszámítása, amelyet a magyarországi posta ki fog fizetni a címzettnek.

Kivonják a jugoszláv papír aprópénzeket. Belgrádból jelentik: Az új egydináros aprópénzt november elején bocsátják forgalomba. Ugyancsak forgalomba kerülnek az 1920. évben vert 50, 10 és 5 parás fémpénzek. Az aprópénzek forgalombahozatalával egyidejűleg az 1, 50 és 25 parás papírpénzeket is kivonják.

TÖZSDE

November 4-én

A lej: Zürichben 246 00, Párisban 11'65, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A piacon a tegnap kezdődött szilárdulás ma tovább tartott. A devizák kivétel nélkül drágábban kerültek a piacra anélkül azonban, hogy élénkebb üzleti forgalom fejlődött volna ki. Az árfolyamok a következők:

Bécs 39 90—30 00, Prága 6 27—6 31, Budapest 332—337, Páris 8 60—8 65, Zürich 40 95—41 75, Newyork 210 75—211 75, London 1028—1032, Milánó 8 36—8 42.

Zürich. Zárlat: Berlin 123 60, Amsterdam 208 80, Newyork 518 75, London 2514 50, Páris 2095 00, Milánó 2050 00, Prága 1537 50, Budapest 72 70, Belgrád 920 00, Bukarest 246 00—246 00, Varsó 85 50, Bécs 73 15.

Bukarest. Devizák: Páris 8 55, Berlin —, London 1027, Newyork 211 50, Milánó 8 50, Zürich 40 08, Bécs 29 75, Prága 6 28, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 785, német márka 19 00, leva 1 50, török lira 120, font sterling 1015, francia frank 9 00, svájci frank 39 50, orosz lira 8 40, drachma 2 80, dinár 364, dollár 210 00, lengyel forint 33 50, osztrák schilling 29 50, magyar korona 29 00, cseh korona 6 15, belga frank 9 30, holland forint —.

SPORT

A vasárnapi mérkőzések. Vasárnap folytatják a kolozsvári csapatok a bajnoki mérkőzéseket, amelyekkel szemben súlyos és e szezonban már nem igen behozható adósságaik vannak. A sok szövetségi és egyéb címen elpocsékolott vasárnap, eltolta egy héttel a december 13-ig tervezett bajnoki kampányt, aminek a kolozsvári egyesületek bizonyára nem örvendenek túlságosan. Vasárnap az elmúlt hétre kisorsolt bajnoki mérkőzések vannak soron. A nagypályán: KAC—Academia és KKASE—Victoria, a vasutas pályán az Univeritate—RMS és CFR—Husok-mérkőzések kerülnek lebonyolításra. A legérdekesebbnek a KKASE—Victoria találkozás ígérkezik. A Haggibor szabadtéri klub vezetősége vidéki klubokkal áll tárgyalásban.

A bécsi bajnokság állása. Bécsből je-

lenti tudósítónk a bajnoki tabellát

1. Amatörök
2. Slovan
3. Admira
4. WAC
5. Vienna
6. Sportklub
7. Wacker
8. Hakoah
9. Rapid
10. FAC
11. Simmering
12. Rudolfshügel
13. Hertha

Chaluc

2—
kere
peri
karb
sági

Palesztinahivat

SZÍNHÁ

OPF

Progr

Péntek: Faust (Di
Vasárnap délután:

MAC

Hevesi Piros

este tartotta meg Piroksa, az unitári Programján Bach, certdarabjainak legnő nála megszokott feladatát. Játéka t a nagy klasszikus Különösen megrá „Phantasie”-jának Interpretációja jó kiválóbb zongoranos felfogást: csup belüli gazdagsággal hoven-interpretáció töl duzzadó volt. szóltattatta meg B dig, most is telje lelkesen ünnepelte

Magyar S

Csütörtök: A cárnó

Sorozatszám 9

Péntek: Fraskita. (

letszűnetben.

dorral, Ithász

Szombat d. u. 4-ko

fellépésével.

szület-sének

előadás, o'csó

tart Kende J

Szombat este 8 kor

reprim, Lengye

Andorral, Ithász

sz. Sorozatszám

Vasárnap d. u. 5 é

ujdonság 11-

szállított hely

Vasárnap este 8 é

(Operett-ujdon

vel, László A

Sorozatszám 9

Hétfő: Fraskita (B

Moza

Select-mozgó.

3, 4 és 5. „Hamu

felv. Főszerepben a

művészek: Nicolas

Adrée, Brabant.

Urania-mozgó.

3, 4 és 5. „Ember

Üzletáthelyezés.

JANKY szücs új üzlethelyisége Cluj, Calea Regele Ferdinand 17-
(Wesselényi-utca) Szörmék, bundák legolcsóbban beszerezhetők

lentit tudósítónk: A vasárnapi mérkőzések után a bajnoki tabella képe a következőképen alakult:

	játszott	győzött	eldöntetlen	vesztett	adott gólt	kapott gólt	pontszám
1. Amatőrök	6	4	1	1	22	10	9
2. Slovan	6	4	1	1	16	12	9
3. Admira	7	4	—	3	11	8	8
4. WAC	7	3	2	2	12	12	8
5. Vienna	6	3	1	2	14	7	7
6. Sportklub	6	3	1	2	13	14	7
7. Wacker	6	3	—	3	15	18	6
8. Hakoah	5	2	1	2	15	12	5
9. Rapid	6	2	1	3	17	17	5
10. FAC	6	2	1	3	8	15	5
11. Simmering	4	1	1	2	11	14	3
12. Rudolphshügel	5	—	3	2	6	11	3
13. Hertha	6	—	1	5	7	17	1

Chaluctelep részére

2-3 szobás lakást keresünk, esetleg periferián is. — Jókárban levő gazdasági épület is érdekelne.

Palesztinahivatal, Str. Barou L. Pop 10.

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

OPERA ROMÁNA.

Programul săptămănai.

Péntek: Faust (Dirigál Dr. N. Brody).
Vasárnap délután: Pagliacci és Balat.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Hevesi Piroska hangversenye. Tegnap este tartotta meg első hangversenyét Hevesi Piroska, az unitárius kollégium dísztermében. Programján Bach, Beethoven és Mozart koncertdarabjainak legjobbjai szerepeltek. A művésznő nála megszokott kongenialitással oldotta meg feladatát. Játéka technikában precíz, átérzésben a nagy klasszikusok géniuszához simuló volt. Különösen megragadta figyelmünket Mozart „Phantasie”-jának nemes tónusu előadásával. Interpretációja jóval messzehagyta még a legkiválóbb zongoranövészeknél is tapasztalt sablonos felfogást: csupa intuíció, melegség, érzébeli gazdagsággal átítatott volt játéka. Beethoven-interpretációja erőteljes, gondolati mélységtől duzzadó volt. Nem kisebb kongenialitással szólaltatta meg Bach-ot sem. Sikere, mint mindig, most is teljes volt, a közönség hosszan és lelkesen ünnepelte a kiváló művésznőt.

Magyar Színház heti műsora

Csütörtök: A cárnó. (Napi bérlet 36. szám. B. Sorozatszám 93.)
Péntek: Fraskita. (Operett-újonság ötödik sz. Bérletszűnetben. Karácsonyi Ilivel, László Andorral, Ihász Aladárral. Sorozatszám 94.)
Szombat d. u. 4-kor! Cigánytáró. (Lévay Ilonka fellépésével. Ünnepi előadás Strauss János születésének 100 ik évfordulóján. Ifjúsági előadás, o'csó helyárrakkal. Bevezető előadást tart Kende János. Sorozatszám 95.)
Szombat este 8 kor: Tangókirálynő (Lehár-operett répriz, Lengyel Irénnel, N. mányivel, László Andorral, Ihász Aladárral, Premierbérlet 15. sz. Sorozatszám 96.)
Vasárnap d. u. 5 és fél óraker: Dolly. (Operett-újonság 11-edeszer. Neményi Lilivel. Leszállított helyárrakkal. Sorozatszám 98.)
Vasárnap este 8 és háromnegyedkor: Fraskita (Operett-újonság, 6-odszor, Karácsonyi Ilivel, László Andorral, Ihász Aladárral, Bérletszűnet, Sorozatszám 99.)
Hétfő: Fraskita (Bérletszűnetben, Sorozatm 100.)

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Kedd, szerda és csütörtök, nov. 3, 4 és 5. „Hamupipőke”. Érdekesítő dráma 7 felv. Főszerepben a legnagyobb francia és orosz művészek: Nicolas Kolise, Nicolas Rimsky és Adrée Brabant.
Urania-mozgó. Kedd, szerda és csütörtök, nov. 3, 4 és 5. „Emberek és álarok”. II-ik rész, 6

felv. Az utolsó és legérdekesebb rész. Főszerepben Harry Piel.

Apollo-mozgó. Szerda és csütörtök, november 4. és 5. „Paris tigrisosténye”. Szenzációs kalandor dráma, 5 felv. Filmre alkalmazva Guy de Maupassant regénye után.

Hölgyeim! A legújabb 300 lejtől, filc modellek bárszony újonságok 450 lej, egyedül az

„IDEAL”

kalapszalonn, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Gólya-áruházszal szemben).

Átalakít és formál 48 óra alatt.

Szépség és egészség

Kinek szeplő, pattanás, vagy bármilyen folt van az arcán, használja a teljesen ártalmatlan dr. BIRÓ-féle

Havas Gyopár Crém

mely az arcbőrt igen hamar fehérré, tisztává és üdévé teszi.

Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár: dr. Biró gyógyszerár Cluj-Kolozsvár

Rheuma, Köszvény, Csuz,

vagy más hasonló bajok ellen kitűnően bevált szer a dr. Biró-féle

„KASTANIN” vadgesztengékivonat.

Átköltözöm a Cal. Reg. Ferdinand 6 sz. alá

6 szem. karlsbadi teáskészlet	Lei 420.—
6 „ „ sandwichkészlet „	380.—
1 pár „ teáscsésze	25.—
6 szem. metszett pohárkészlet	345.—
6 „ „ kompótkészlet „	117.—
Metszett vizespohár	5.50
„ borospohár	4.50
Valódi alpakka kés, solingeni	75.—
„ „ villa vagy kanál „	45.—
„ „ kávéskanál	25.—

Eredeti japán vázák már 60 L-től kezdve, francia és belga üveggészletek, ezüst evőeszközök, képkeretek, karlsbadi tűzálló edények, angol fayence mosdókészletek, villanycsillárok.

Vendéglői, kávéházi felszerelések leszállított áron

FISCHER

CLUJ

Utolsó hét!

Utolsó hét!

Utolsó hét!

APRÓHIRDETÉSEK

Magyar közlemény egy 8-... vastagabb betűve 6 lej. Leg-
apróbb apróhirdetés 50 lej, álláskeresőknek 20% kedvezmény
Közlemények díj alórá fizetendő

Benősülne iparba, keres-
kedésbe 31 éves izraelita
m. gintisztviselő. Szerény
életár at keres. Levele-
ket „zolid” jellegre a ki-
adóba kér 151

Szoptatósdajka ajánkozik
kizárólag kóser házzal.
Cím a kiadóban

Megnyilt

Wesselényi Miklós-u.
10. sz. alatt orth. „ש”
étterem.

Izletes konyha, abono-
ma, olcsó árak. Lako-
dalmak rendezése.

Portálos üzlethelyiség be-
rendezéssel azonnal átadó
Ertekezni Lloyd Express
Str. Memorandului 24.
158

HUNWALD

Str. Vlahuța (völl
Bolyai-u.) 3. Telefon 147

Üvegcsiszoló és tükör-
gép. Táblásveg raktár
és üvegezési vállalat.
Hibás tükörök újrafon-
csorozása 1007

Cséplőgarnitúrákat, loko-
mobilokat, cséplőket és
elevektorokat minden nagy-
ságban keresek vételre.
Részletes leírást kérek
Eliás Győző gépészrnök
Timiscara III. Str. Radu-
lescu 6. 1819

Kifutó fiut vagy leányt
felvesz azonnal Palos és
Marko, Jókai-utca 7. 157

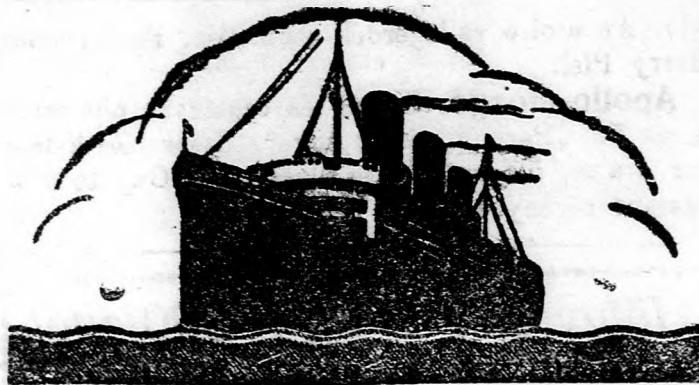
Zongora, pianino új vagy
használt kapható. Hango-
lást, javítást, szállítást
eszközöl Triska, Str. Sa-
guna 14 9377

Wesselényi-utcai 161 be-
vezetett üzlethez 5,600 000
lei tőkével társ kerestetik,
„Biztos befektetés” jelleg
alatti leveleket továbbít e
lap kádóhivatala,

Mészárossegéd, most le-
szerelt, állást keres. Eset-
leg más, nem szakmába
vágó állást is elvállal. Vi-
dékre is megy. Cím: Tez-
ler. Cluj, Calea Decebal 17.
(Rudolf-ut)

Fűszerkereskedő első-
rangú munkaerő, utazói
vagy anglo üzletben se-
gédi állást keres. Mark-
breiter, Oradea-Mare, Str.
Decebal 21. 159

Okl. gépész és szeszfőző,
többévi gyakorlattal, azon-
nali belépésre állást keres.
Kimpján, szeszgyárvezető,
Silimeghiu. 156

**Hamburg--Amerika
Linie United American Lines**

Rendszeres es és közvetlen járatok kényelmes
gyorsgőzösein

**Hamburg, Cherbourg,
Bologneból**

**Délamerika,
(Argentina, Uruguay, Brazília)
Cuba, Mexiko, Canada
Északamerika-ba.**

**Afrika, Nyugat india, Ázsia-ba
Világkétutazások a tengeren.**

Mindenemü felvilágosítást készséggel ad
a nagyromániai vezérkép vis élet:

Lazarovitz L.

Timisoara. Strada Mercy No 2.
és ennek fiókjai: Bukarest, Calea Grivitei No 183.
Cernanji, Str. C. Brancoveanu 17
Oradea-Mare, P. Mihai Viteaz 5,
Arad, Str. Eminescu 12,
Chisinau: Str. Alexandru
cel bun 65.

Sürgönyoim: Lazarovitz.

Eladó

kertészeti felszerelés, u. m. ön-
tözőkerék, csatorna, melegágyi
ablak, eke, borona stb. Érte-
kezni a Palesztinahivatalban, —
Cluj, Str. Baron L. Pop No 10.

*Sokkal olcsóbbak
és finomabbak az
importált francia
és angol áruknál az*

M. M. Konzervgyár, Timisoara

M. M. befőttei

M. M. jamei

**M. M. gyümölcs- és
vegyeszei
melyek minden na-
gyobb csemege üz-
letben kaphatók.**

Lloyd 3962

7 és fél hold veteményes kert

a város házában, autóbuss megállótól 10 perc,
teljes felszereléssel bérbeadó — Érdelkődni a
Palesztinahivatalban, Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

ENGLISH FINTEX

FINTEX ENGLISH

ENGLISH
FINTEX
REGD

Bejegyzett román cég No 53/1923

angol szövetek

a londoni **PENDLE & RIVETT Ltd. London**
Huddersfieldi (Anglia) és Délskóciai gyártmány.]

Egyetlen minőség, de a legjobb

Ovakodjunk az utáztatoktól, melyek az utóbbi időben feltűntek a piacokon.

Minden posztókereskedésben kérjen minden szabó elsőrangú

English Fintex - Scotch Fintex szöveteiket.

Központi raktár: CASA ENGLEZA

H. R. KENT, Bucuresti,

Str. Lipsani 22. (ezelőtt 10 bis)

Fiók: GALAG, Strada Domnească No 13.

Szerkesztőség ki-
advatal és nyom
Köszönet, St. E.
Pop. (Brassay-utca)
Telefon: Szerkeszt-
és kiadóhivatal —
No. 8. Sz. —
Szerkesztőség ki-
advatal és nyom
Köszönet, St. E.
Pop. (Brassay-utca)
Telefon: Szerkeszt-
és kiadóhivatal —
No. 8. Sz. —

25 november 6

Miért

A magyarországi
lalkoztatja most az
angolországi zsidó
szövetséghez a mag-
yus ügyében, Mi-
egy évvel ezelőtt a
Joint Foreign Co-
ties megbízottja és
tatott a magyar ko-
yus megzúntatása
során Lucian Wol-
tött, hogy a magya-
évek mulva sem fo-
numerusz klauzus
cióval helyezték ha-
gliai zsidószervezete
mittee elhatározta,
a Népszövetséghez
kiforszírozni e köz-
vül helyezését. A
gadta és tárgyalásra
adványt és azt a ne-
beri ülésének napire-
Eddig az ügy re-
szük, hogy minden
a háboru utáni poli-
musát, természetesen
magyarországi neme-
vágányra terelődött.
ban hovatovább eg-
kezd válni az, hog-
dés eldöntése végző-
széke elé tartozik. E-
tétélezni Magyaror-
levőleg — nagyon
ban veszi igénybe a
ját az utóállamok-
ségek érdekében, E-
ezt a beadványát ne-
szerü lépésnek fogja
Sajnos, ennek é-
A magyar politikai
megdőbbenést és fel-
népszövetségi interv-
rubb, a magyaror-
opportunitási okok-
közösséget az ang-
A budapesti „Az E-
ban beszélgetést fol-
zsidó hitközségeinek
gulag kijelentették,
alkalommal visszaut-
kezdemenyezéseket,
ben a Népszövetség
a zsidóságot Mag-
nemzetiségnek és a
sét Magyarország
A budapesti „Ne-
írja, hogy a Népszö-
vehetné figyelembe-
széről, annak hivat-
utján nyújtatott v-
nem áll. A magya-
hogy a petíciót még
ugy, miként a Né-
alban és horvát em-
numerusz klauzus
„Nemzeti Ujság”
vagy felekezet ellen
csupán szociálpolitikai
A genfi hír ha-
mint a „Pesti Napl-
angol petíciók miatt
viselők egyelőre le-